OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Lausunto

2.10.2026

VN/16411/2025
VN/16411/2025-OKM-8

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirkkolain muuttamisesta (HE 152/2026 vp)

Esityksen keskeinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kirkkolakia (652/2023). Esityksen tavoitteena on mahdollistaa sähköisen äänioikeusrekisterin käyttöönotto evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntavaaleissa ja kirkkoherran välittömässä vaalissa.

Kirkkohallitus perustaisi äänioikeusrekisterin erikseen jokaista vaalia varten. Tiedot äänioikeutetuista henkilöistä poimittaisiin rekisteriin kirkon jäsenrekisteristä. Seurakuntavaaleja varten muodostettaisiin yksi rekisteri kaikkia seurakuntia varten. Ennen vaaleja seurakunnan jäsenellä olisi oikeus tutustua rekisteriin henkilötunnuksia lukuun ottamatta sinä aikana, kun rekisteri pidettäisiin tarkastusta varten nähtävänä. Seurakunnan jäsenellä olisi tilaisuus vaatia rekisterin mahdollisesti sisältämiä virheitä oikaistavaksi, minkä lisäksi kirkkohallitus ja seurakunnan vaalilautakunta voisivat tarvittaessa korjata rekisterin tietoja itseoikaisuna. Vaalien käytännön järjestämiseen ja rekisterin ylläpitoon liittyvä sääntely vastaisi pitkälti vaalilain (714/1998) sääntelyä.

Kirkkolain erityinen säätämisjärjestys

Perustuslain 76 §:n 1 momentin mukaan kirkkolaissa säädetään evankelis-luterilaisen kirkonjärjestysmuodosta ja hallinnosta. Pykälän 2 momentin mukaan kirkkolain säätämisjärjestyksestä ja kirkkolakia koskevasta aloiteoikeudesta on voimassa, mitä niistä mainitussa laissa erikseen säädetään.

Kirkkolain 1 luvun 5 §:n mukaan kirkolla on yksinoikeus ehdottaa kirkkolakia kaikesta, mikä koskee kirkon järjestysmuotoa ja hallintoa, sekä kirkkolain muuttamista ja kumoamista. Kirkon ehdotuksen tekee kirkolliskokous. Valtioneuvosto tai eduskunta voi kirkkolakiehdotusta käsitellessään oikaista sellaisen lainsäädäntöteknisen virheen, joka ei vaikuta kirkkolakiehdotuksen sisältöön. Kirkkolakiehdotuksen sisältöön vaikuttavasta lainsäädäntöteknisen virheen oikaisusta tulee pyytää 1 momentin mukainen ehdotus.

Asian valmistelu

Esitystä on valmisteltu ensivaiheessa kirkon piirissä. Lausuntokierros on toteutettu kirkkohallituksen valmisteluvaiheessa, minkä lisäksi kirkolliskokouksen lakivaliokunta kuuli asiantuntijoita käsitellessään kirkkohallituksen esitystä. Esitystä on jatkovalmisteltu virkatyönä opetus- ja kulttuuriministeriössä kirkolliskokouksen ehdotuksen pohjalta.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.okm@gov.fi

Esityksen vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla olisi vaikutuksia kirkon talouteen ja kirkon viranomaisten toimintaan, mutta ei vaikutuksia valtion talouteen. Yhteiskunnallisina vaikutuksina muutosten arvioidaan sujuvoittavan äänestysmenettelyjä ja vähentävän virheitä, mikä edistäisi kirkon jäsenten vaalioikeuksien toteutumista sekä vaalien luotettavuutta ja asianmukaista järjestämistä.

Voimaantulo

Ehdotetun lain olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027.

Hallitusneuvos Hanna Kiiskinen

Jakelu Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Andreas Elfving
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Heidi Backman